

וּרַתַּץ

Washing hands without a blessing.

בַּרַפַּס

Dip the vegetable in salt water and say:

ורמץ

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פִּרִי הָאֲדָמָה:

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who creates the fruit of the earth.

7110

دَسَالًا

Break the middle matzah into two pieces. Hide the larger piece and return the smaller piece to its place on the table.

מגיד

The Seder Plate is lifted. Then begin recitation of The Exodus.

הָא לַחְבָּא עַנְּנָא, דִּי אֲכֶלוּ אַבְהָתְנָא בְּהָתֶנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרֵיִם. כָּל דִּכְפִין יֵיתֵי וְיֵכוּל, כָּל דִּצְרִיךְ יֵיתֵי וְיִפְּסַח.

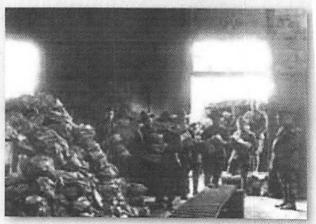

הָשַּׁתָּא הָכָא, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל. הָשַּׁתָּא עַבְּדֵי, לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּנִי חוֹרִין: הַבָּאָה בִּנִי חוֹרִין:

This is the bread of affliction which our ancestors ate in the land of Egypt. Let all who are hungry come and eat. Let all who are needy

come and celebrate Passover.

At present we are here; next year may we be in Israel. At present we are "slaves"; next year may we be free men.

A U.S. Army Supply Depot in France During WWI; Soldiers Preparing Packets of Matzos to be Sent to the Jewish Soldiers at the Front. The National Archives.

ONE KID, ONE KID:

that Father bought for two zuzim; One kid, one kid.

And a cat came and ate the kid that father bought for two zuzim; One kid, one kid.

And a dog came and bit the cat that ate the kid

that Father bought for two zuzim; One kid, one kid.

And a stick came and beat the dog that bit the cat that ate the kid that Father bought for two zuzim:

One kid, one kid.

And fire came and burned the stick that beat the dog that bit the cat that ate the kid that Father bought for two zuzim;

One kid, one kid.

And water came and quenched the fire that burned the stick that beat the dog that bit the cat that ate the kid that Father bought for two zuzim;

One kid, one kid.

And an ox came and drank the water that quenched the fire
that burned the stick that beat the dog that bit the cat that ate the kid
that Father bought for two zuzim;
One kid, one kid.

And the slaughterer came and killed the ox that drank the water that quenched the fire that burned the stick that beat the dog that bit the cat that ate the kid that Father bought for two zuzim;

One kid, one kid.

And the angel of death came and slew the slaughterer that killed the ox that drank the water that quenched the fire that burned the stick that beat the dog that bit the cat that ate the kid that Father bought for two zuzim;

One kid, one kid.

And The Holy One, blessed be He, came and slew the angel of death that slew the slaughterer that killed the ox that drank the water that quenched the fire that burned the stick that beat the dog that bit the cat that ate the kid that Father bought for two zuzim;

One kid, one kid.

Wissotzky Tea Advertisment, The American Hebrew, 1909. From the Collection of Rabbi David Geffen PhD, Ierusalem.

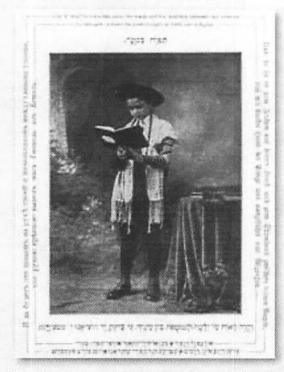

חַר גַּרְיָא, חַר גַּרְיָא. בובין אַבָּא בַּתְרֵי ווּוִי, בׁנוֹכַּנו לַכַּלְכָּא' בַּלְמָּב לְמִּנִּלָגִא' בַּאַכַּלְנוּ לְצָּבִּגִא' לַעוּבָא' בַּאָּטֹא לַמּנָא' בַּבְּבִי לַנִּיּבָא' בַּמָבָּע לַנִּיּבָא' בַּאָבָר לְנִיּבָא' וְאָתִא הַקְּרוֹיִה בְּרוּךְ הוֹא, וְשְׁחֵט לְמַלְצֵּךְ הַּמֶּנֶת, דְּשְׁחַט בובנן אַבָּא בִּנְיִבני ווּזִני חַר גַּרְיָא, חַר גַּרְיָא. דהקה לבלבא, דְנְשַׁךְ לִשׁוּנְרָא, דְּאָבְלָה לְגַּדְיָא, דְּשְׁתָא לְמֵיָּא, דְּכְבָּה לְנִיּרָא, דְּשְׁרֵף לְחִוּטְרָא, لَكُلُكُ مَذَ كَاكُ لَا كُلُكُ لَا لَهُ لَامَ خُرِمَانِتُم خُرِمَانِهُ ﴿ لَا لِلَّهُ لَا لَكُنَّا لَ בוֹבֹנוֹ אַבֹּא בֹנִינֵי וּנִינִי חַר גַּרְיָא, חַר גַּרְיָא. בְּנְשָּׁבְ לְמִנְלְנִא׳ בְּאַבְּלְנִי לְעָּבְיִא׳ דְּכְבָּה לְנּוּרָא, דְּשְׁרֵף לְחוּטְרָא, דְהִבָּה לְכַלְבָּא, נאֹנא עַהַעִּנִים׳ נֹהָעַם לַעּוָבֹא׳ בַּהָּטָא לַתּנֹא׳ בוֹבֹנוֹ אַבֹּא בֹנִינֵי יוּנִיני חַר גַּרְיָא, חַר גַּרְיָא. בְהַבְּבָא בְּבְלְבָּא בְּלְהַגְּ לְמִנּנְרָא בְּאַכְּלְנִי לְנָּבְנָא וֹאָנֹא עוָבא' וֹאָנֹא לִמּנֹא' צַׁכֹּבׁנִ לְנִינָא' צַּאָנוֹבּ לְנִוּמֹנָא' בובין אַבָּא בְּתְרֵי זוּנוֹי, חַר גַּרְיָא, חַר גַּרְיָא. בְּנְתַּבְ לְתִּנְלְנִא' בַּאַכְלְנִי לְעַּבְיֹא' נְאָתָא מַנָא, וְכְבָה לְנוּרָא, דְשִׁרַף לְחוּטְרָא, דְהַבָּה לְכַלְבָּא, חַר גַּרְיָא, חַר צַּרְיָא. בובין אַבָּא בְּתְרֵי זוּזִי, בְּנְשָׁבְ לְמִנּלְגִא׳ בְּאַבְּלְנִוּ לְנְּבְׁנִא׳ וֹאָנִא נוּנִא׳ וֹמִנְּג לְנוּמִנִא׳ וַנִּפָּני לְכַלְבָּא׳ בוֹבֹנוֹ אַבֹּא בֹטִבׁנִ זוּזִני׳ תר גַּרְיָא, תר גַּרְיָא. וְאָתָא חוּטְרָא, וְהִכָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשׁךְ לְשׁוּנְרָא, דְּאָכְלְה לְצַּרְיִא, בובין אַבָּא בִתְּבִי זוּנִיי, חַר גַּרְיָא, חַר גַּרְיָא. וֹאֹנִא כֹלְבָא' וֹנְאַרְ לְאִנּוֹנִא' בַּאָּכְלְנִי לְנְּנִגֹּא' בובין אַבָּא בִּתְרֵי זוּנִי, חַר גַּרְיָא, חַר גַּרְיָא. וְאָׁתָא שוּנְרָא, וְאָכְלָה לְגַּדְיִא,

ער גּוִיָא, ער גּוִיָא, ער גּוִיָא, ער גּוִיָא.

שְׁלֹשָׁה עֲשָׂר מִי יוֹדֵע:
שְׁלֹשָׁה עֲשָׂר אֲנִי יוֹדֵע:
שְׁלֹשָׁה עֲשָׂר מְדִיָּא. שְׁנִים
עֲשָׂר שִׁבְטַיָּא, אַחַד עֲשָׂר פִּוֹכְבַיָּא, עֲשָׂרָה דִבְּרָיָא, תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵדְה, שְׁמוֹנְה יְמֵי מִילָה, שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתְּא, שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנְה חֲמִשָּׁה חֻמְשִׁי תוֹרָה, אַרְבַּע חֲמִשָּׁה חָמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אָמְהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנִי לְחוֹת הַבְּנִית, אָחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

Young Boy Wearing Tefillin, Magil Siddur (Prayer Book) 1906. Note Blessing Texts in Hebrew, English, Yiddish, German and Russian.

Who knows eight? I know eight! Eight

Note Blessing Texts in Hebrew, English, Yiddish, German and Russian.

are the days to circumcision; Seven are the days of the week; Six are the orders of the Mishnah; Five are the books of the Torah; Four are The Mothers; Three are The Fathers; Two are the tablets of the covenant;

One is our God in the heaven and the earth.

Who knows nine? I know nine! Nine are the months to childbirth; Eight are the days to circumcision; Seven are the days of the week; Six are the orders of the Mishnah; Five are the books of the Torah; Four are The Mothers; Three are The Fathers; Two are the tablets of the covenant;

One is our God in the heaven and the earth.

Who knows ten? I know ten! Ten are the commandments; Nine are the months to childbirth; Eight are the days to circumcision; Seven are the days of the week; Six are the orders of the Mishnah; Five are the books of the Torah; Four are The Mothers; Three are The Fathers; Two are the tablets of the covenant;

One is our God in the heaven and the earth.

Who knows eleven? I know eleven! Eleven are the stars in Joseph's dream; Ten are the commandments; Nine are the months to childbirth; Eight are the days to circumcision; Seven are the days of the week; Six are the orders of the Mishnah; Five are the books of the Torah; Four are The Mothers; Three are The Fathers; Two are the tablets of the covenant;

One is our God in the heaven and the earth.

Who knows twelve? I know twelve! Twelve are the tribes of Israel; Eleven are the stars in Joseph's dream; Ten are the commandments; Nine are the months to childbirth; Eight are the days to circumcision; Seven are the days of the week; Six are the orders of the Mishnah; Five are the books of the Torah; Four are The Mothers; Three are The Fathers; Two are the tablets of the covenant;

One is our God in the heaven and the earth.

Who knows thirteen? I know thirteen! Thirteen are the attributes of God; Twelve are the tribes of Israel; Eleven are the stars in Joseph's dream; Ten are the commandments; Nine are the months to childbirth; Eight are the days to circumcision; Seven are the days of the week; Six are the orders of the Mishnah; Five are the books of the Torah; Four are The Mothers; Three are The Fathers; Two are the tablets of the covenant; One is our God in the heaven and the earth.

שְׁנֵי לְחִוֹת חַבְּּרִית, אָחָר אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמִים וּבְאָנֶץ. מְשְׁנְתִי חֲמִשְּׁת חַמְשָׁת עוֹבְתי אַרְבַע אִפְּתוֹתי שָׁלְשָׁת אַבוֹתי גֹבׁם, לַבַּבי אָמוּלָּם נְמֵּג מִגְלַם, אַבְּלָּם נְמֵג הַבַּשָּׁא, שָּאָם סִבָּבוּ עשְרָה מִי יוֹדֵעיּ עַשְׁיְרָה אֲנִי יוֹדֵע: עַשְׁרָה דִּבְּרַיָא. תִּשְׁעָה אָטַר אֶלְהַינוּ שָׁבַּשְּׁמִיִם יּבְאָרֶץ. שׁמְׁמִּ עוּלִנִי אַּלְבַּעּ אִמְּׁנוִנִי מָּלְמֵּׁנִ אַכוִעי מָּנִּ לְעוִע נִוּבָּרִיתי יָמֵי מִילְה, שְׁבְעְּה יְמֵי שַבְּתְּא, שִׁשְּׁה סְרְרֵי מִשְׁנָה, חַמִּשְׁה קשער בי יוֹדַעיּ מִשְׁעְר צָּנִי יוֹדַעי מִשְׁעָר יַרָחִי לֵדֶר. שָׁמוֹנָה שְׁלְשֶׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּּרִית, אָחָר אֱלֹהֵינוּ שָׁבַשְׁמֵיִם וּבְאָרֶץ.

שַׁבַּתְא, שִׁשְּׁה סְרְרֵי מִשְׁנְה, חֲמִשְׁה חֻמְשָׁי תּוֹרָה, צַּרְבַע אִמְּהוֹת,

הַמוּנִבו לני יוֹדְעי: שְׁמוֹנְבוֹ צֵּנִי יוֹדֵע: שְׁמוֹנְבו יָמֵי מִילְבוּי שְׁבְעָּבו יָמֵי

אַרַר עַשְׁר בִינִי יוֹרֵעוּ אַחַר עַשְּׁר אַנִי יוֹרֵע: אַחַר עַשְּׁר בּוֹכְבַיָּא.

עַבְּרִית, אָחָר אֱלֹהַיִנוּ שֶׁבַּשְּׁמֵיִם וּבְאָרֶץ. חַמִּשְׁה חַמְשְׁי תּוֹרָה, אַרְבַע אִמְּהוֹת, שִׁלֹשְׁה אָבוֹת, שָׁנֵי לְחוֹת מְּמִנְנִי נְמֵּנְ מִנְלְנִי מְהַבְּעִּי נְמֵנְ מְהַבְּעִּי מְהַבְּעִי מְהַבְּעִי מְהַבְּעִי מְהַבְּעִי מְהַבְּעִי שְׁבְּטִיּא. אַחַר עְּשְׁר כּוֹכְבִיָּא, עֲשְׁרָה דְבְּרֵיִא, תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵדְה, הָלִים לֹהָר לִי יוְבֹרֹנ הָלִים הֹהָר צִּלִי יוָבֹה: הָנִים הֹהָר שְׁלְשֶׁר אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אָחָד אֱלֹהֵינוּ שָׁבַשְׁמֵיִם וּבְאָרֶץ. שַּבּהָא, שִׁשְּׁה סְרְרֵי מִשְׁנְה, חַמְּיִם הָהָרָה, מִשְׁנְה, מִיּלְה, מִנְרָה, אַנְיבִיע אָמְהוֹת, אַשְּׁלְּנִי הְבְּּנִגְאִי שִּׁמְּבְּנִי נְנְנִי מְּמִנְּנִי נְמֵּנְ מִנְלְנִי מְבַבְּנִי נְמֵּנְ

Colonial Export of Kosher Meat to West Indies

Early in the eighteenth century Newport began to develop into one of the most successful Colonial

first American "Hechsher" certificates (kosher supervisory approval) in North America. new commodity -- the export of kosher meat. The documents accompanying these shipments are from the Lopez of Newport joined Michael Gratz of Philadelphia and others from New York in the development of a ports, rivaling New York in inter-colonial and foreign trade. Jacob Rodriguez Rivera and Aaron and David

A Indies, December 17, 1771. Morris A. Gutstein, "To Bigotry No Sanction: A lewish Shrine in America 1658-1958," (Bloch Publishing). Rivera (R) with Shipping Receipt for Kosher Meat Exported from Newport, Rhode Island to the West

דִּשְׁעָ: מַה הוּא אוֹמֵריּ מָה הָעֲבֹדָה הַוּאִת לָכֶםיּ לַכֶם, וְלֹא לוֹ. וּלְפִּי שָׁהוֹצִיא אָת־עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל, כְּפַּר בְּעִקְר. וְאַף אַהְּה הַקְהֵה אָת־שִׁנְיוֹ, וֶאֲמְר־לוֹ: בַעֲבוּר זֶה, עְשְׂה יְיָ לִּי, בְּצֵאִתִי מְמְצְרֵיִם, לִי וְלֹא־לוֹ. אִלֹּי הְיָה שְׁם, לֹא הַיְּה נְגְּצִלִּי

אַנן מַפְּמִירִין אַנוֹר נופָּטַע אָפִיקּימְוֹיִ

קָּם: מַה הוא אוֹמֵרי מָה הִעֵּרֹת וְהַחָּקִּים וְהַמִּשְׁפְּטִים, אֲשֶׁרּ אַרְּרִינִי אֶהְכֶּםי וְאַף אַתְּר אֲמֶר־לוֹ בְּהִלְכוֹת הַפֵּסְח:

בְּרוּךְ חַבְּקִּחַ, בְּרוּךְ הִוּא. בְּרוּךְ שִׁנְּתַּן תּוֹרְה לְעַמּוֹ יִשְׁרְצֵל. בְּרוּךְ הוּא. כְּנֶגֶּר צִרְבְּעָה בָנִים דְּבְּרָה תּוֹרָה. צִּחָר חַכְם, וְצִּחָר רְשָׁע, וְצִחְר תְּם, וְצִחָר שָׁצִינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל:

ְּחֵרֵי צְּרִי, פְּבֶן שִׁבְעִים שְׁנָה. וְלֹא זְבְיִתִּי, שֶׁתֵּאָמֵר יְצִיאַת מִצְּרַיִם בַּלֵּילוֹת. עַר שֶׁדְּרְשְׁה בֵּן זוֹמָא. שֶׁנָאֲמַר: לְמַעַן תִּזְּכֹּר, אָת יוֹם צֵאתְּךְ מֵאֶרֵץ מִצְּרִיִם, כֹּל יְמֵי חַנֵּיְךּ. "יְמֵי חַנֵּיְךּ" – הַיְּמִים. "כֹּל יְמֵי חַנֵּיְךּ" – הַלְּיְמִים אוֹמְרִים: "יְמֵי חַנֵּיְךּ" – הְעוֹלְם חַנֵּיְר. "כֹל יְמֵי חַנֵּיְךּ" – לְחָבִיא לִימוֹת חַמְּשִׁיחַ:

אַלער ובי אַלְאזר פּוֹאַזוֹנוי

לְּלֵשָּׁה הְאַמְּרוּ לְהָם: רַבּוֹתֵּינוּ, הִגִּיעַ וְתַּוֹ קְרִיצִּת שְׁמַעּ, שֶׁל שַׁחַרִיתּ: הִיצִיצַּת מִצְרִים, כְּל־אוֹתוֹ חַלְּיִלְה. עַר שֶׁבְּאוּ תַּלְמִינֵיהָם, הַנִּצִיצַת מִצְרִים, כְּל־אוֹתוֹ חַלְּיִלְה. עַר שֶׁבְּאוּ תַּלְמִינֵיהָם, הַנְעָשָׁרוּ לְהָם: רַבּוֹתֵינוּ, הִגְּיִעַ וְּמַן קְרִיצִּת שְׁמַע, שֶׁל שַׁחַרִית:

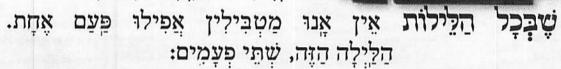
עָבָּוִים הָיִיְנִי בִּיִיִנִי הְמִצְרֵיִם, וַיּוֹצִיאֵנִי יִי אֱלֹהֵינִי מִשְׁם, בְּיָד חַזְקְה וּבִּוְרִיׁעַ וְמִיּה, וְאִלֹּי לֹא הוֹצִיא הַקְּרִיׁשׁ בְּרִיּךְ הוּא אָת־אֲבוֹתֵינִי מְמִצְרֵיִם, הַרִּי אֲנִי וּבְנֵינִי וּבְנֵי בְנֵינִי, מְשִׁעְבְּדִים הָיִינִי לְפַּרְעֹה בְמִצְרֵיִם, וַאֲפִילֹּי בְּלֶנִי חֲבְמִים, בְּלְנִי וְבִינִים, בְּלְנִי וְבִוֹיִם, וְבְלְנִי הְבִינִים, בְּיְנִי וְבִינִים, בְּיְנִינִי לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרֵיִם, וְבְיֹּ הַמְּרְבְּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרֵים, הַבְּיִנִינִי הְשַׁבְּיבוּ הְבִינִים, וְבִינִים, וְבְיִּנִים, וְבְיִ

בַּה נִשְׁתַנָּה

הַלַּיִלָה הַזֶּה מִבֶּל הַלֵּילוֹת?

שָׁבְּכָל הַבֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חָמֵץ וּמַצְה. הַלַּיְיְלָה הַזֶּה, כָּלוֹ מַצְה:

שֶׁבְּכָּל הַקֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׁאָר יָרַקוֹת. הַלַּיִלָה הַזֵּה, מַרוֹר:

שָׁבְּכָל הַבֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין, בֵּין יוֹשְׁבִין וּבֵין מְסָבִּין. הַלַּיִלָה הַזֶּה, כָּלְנוּ מְסָבִּין:

Why is this night different from all other nights?

On all other nights we eat chametz and matzah, but tonight (why do we eat) only matzah?

On all other nights we eat any kind of herbs, but tonight (why do we eat) bitter herbs?

On all other nights we do not dip even once, but tonight (why do) we dip (the greens) twice?

On all other nights we eat sitting or reclining, but tonight (why do) we all recline?

The Seder Plate is returned and the Matzos are uncovered:

☐ Jewish Voices of the Prairie - Sioux City, Iowa, circa 1900

"When we got ready for Passover we even washed the door knobs. We had a...library with books in many languages. Erev Pesach [Eve of Passover] my mother would make me go through every one of

Cleaning for Passover. Judah David Eisenstein Haggadah, 1928.

those books, shake them out, God forbid someone would be reading a book and a crumb would fall out. I was fifteen years old before I saw the end of a Seder because I was so dead tired by the time the first Seder came along."

Anne Rothenberg

卬

Zabel

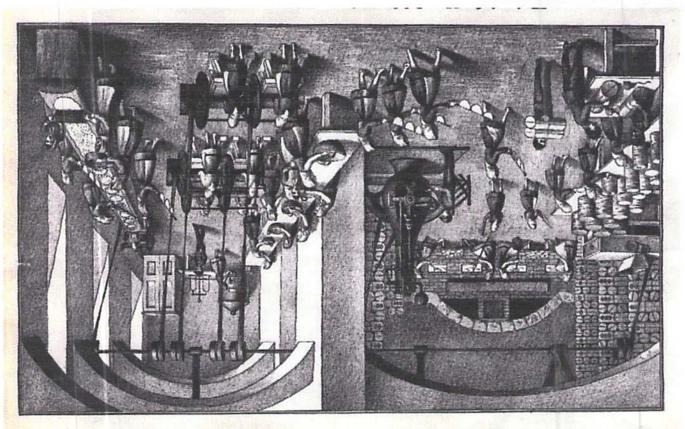
Linda Mack Schloff, "And Prairie Dogs Weren't Kosher": Jewish Women in the Upper Midwest since 1855 (St. Paul: Minnesota Historical Society Press, 1996).

The control of the co Provided and State of the Company of Billigere Borugegmeil : Wr Conneils in bill barverkfinten

DAMPF. TIED BACKEREL

Billigste Bezugsquelle für Gemeinden und Wiederverkäufer.

P. T

Ich erfaube mir liere werdte Aufmerksamkeit darauf zu lenken, dass meine seit Julven biestehende I. Wiener Dampf-Marot- 7132 Bückerei mit der Erzeugung bereits begennen hat.

Durch near maschnelle Vorriehungen, welche den rituellen Verschriften vollkommen entsprechen, ist es mir gelungen bei der Erzeugung von Mazot (ANAS) alle bisherigen Hindermisse sowohl binsichflich besonderer Reinlichkeit als auch in technischer Beziehung zu beseitigen, so dass mein Etablissement jedes Andere übertrifft.

Mein Erzeugnis ist ein vorzügliches, jede einzelze (722) ist gut gebacken und nur durch meine Backöfen mit continenter Heizung herzustellen, dafür bürgen die allseitig bestätigten Aserkennungen. Wie alljährlich bringe ich auch hener D122 in 5 Klg. Rollen für jeden Transport geeignet olne jede weitere Verpuckung in den Versandt.

Mit dem hößlichen Ersuchen diese meine Mittheilung in Breus werthen Familien- und Bekanntenlareise gefälligst ehreuliren zu lassen, woltr ich im Vormus bestens danke, bitte ich um Bre rechizotiges
werthen Ordres und um bei der grossen Anzald meiner stabilen Committenten fribitmer oder Namensverwechslungen zu vermeiden, Vor- und Zuname mit genaner Adresse (Bahn- und Poststation) bekanntzugeben, damit ich in die Lage venetzt werde, jeden Auftrag zur prompten Ausführung vormerken zu können.
NB. Bei Besteilungen steht en den geehrten Konden frei, beim Backen selbst anwessud

zu scin. | | ("D"T") Hechschar liegen zur Elnsicht auf. "

Bestellungen and Briefe bitte an meine

TUL Ganse-, Sohmalz- und Gefügel-Handlung TUL Rudelfsbeim, Schönbrungerstrasse 71

zu adrossiren, wo auch alles Frforderliche FCS 52° sowie jederzeit frische, rothe und gebratene Ganse, Godügel; Gänseschmalz und Gänselebern zu den billigsten Preisen zu laben sind. En gros et en detall, Versandt nach allen Richtungen.

Achtungsvoll

Heinrich Neufeld.

Manot pr. Kg. il. 600. 600. Gries Mehl Gänseselmulz

Bitte um Anempfehlung!